

застосування наданих їм знань породжує несталість рівня підготовки студентів, сприяє випуску фахівців «відірваних від сучасних реалій виробництва і бізнеса», що знижує ступінь затребуваності наших фахівців на ринку праці. Таким чином практичний досвід викладача є першочерговою необхідністю при реалізації принципів компетентнісного підходу до формування змісту вищої освіти.

УДК 796.011.1-057.87

А.В. Артюгін, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

І.О. Кудряшов, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Студентський вік є одним із сенситивних періодів розвитку особистості. Тому, метою будь-якого вищого навчального закладу є виховання не тільки професійного фахівця, а й відповідального громадянина, який матиме високі морально-вольові, культурні та духовні цінності.

Одним із найбільш ефективних шляхів формування морально-вольових якостей студентів є використання засобів фізичного виховання. Заняття систематичними фізичними вправами успішно дозволяють вирішити такі завдання, як зміцнення здоров'я, загартовування організму, всебічний фізичний розвиток тощо. Різноманітні фізичні вправи не тільки вдосконалюють фізичну підготовку, а й виховують морально-вольові якості.

Фізичне виховання в вищих навчальних закладах виконує важливу соціальну роль, воно розкриває здібності та вміння студентів, обумовлює найбільш активний розвиток морально-вольових та естетичних якостей, здійснює становлення та стабілізацію характеру молоді людини.

Під час занять фізичною культурою та спортом постійно виникають труднощі та проблеми, подолання та рішення яких загартовують характер, а також укріплюють волю. Сутність фізичного вдосконалення потребує не ухилення, а свідомого докладання зусиль. У числі основних вольових якостей можна виділити цілеспрямованість, ініціативність, рішучість, стійкість, наполегливість та хоробрість. Заняття спортом надають необмежені можливості виховання волі. Наприклад, цілеспрямованість та рішучість розвиваються в процесі засвоєння нових вправ. Стійкість та наполегливість – результат регулярного подолання втоми при виконанні тренувальних занять.

Вольова поведінка людини часто визначається поєднанням не тільки вольових, але й моральних якостей особистості: дисциплінованість, принциповість, організаційність та ін. Їх називають морально-вольовими якостями людини.

За визначенням, морально-вольові якості – це сполучення вроджених та набутих антропометричних, морфологічних, психологічних, фізіологічних і біологічних особливостей особистості студента, які впливають на успішність його діяльності.

Процес морально-вольового виховання студентів включає в себе становлення загальнолюдських ідеалів, виховання громадянської зрілості та активності, високих моральних потреб, інтересів і мотивів діяльності. На заняттях спортом, як у всіх інших сферах діяльності людини, моральні якості виступають в єдності взаємно-протилежних позитивних і негативних якостей: сміливості та страху, бажаного та можливого, стійкості та слабкості волі, інтересу та необхідності, витримки та нестриманості.

Велике значення в виховній роботі зі студентами має особистий приклад викладача з фізичного виховання, його відношення до людей, праці, а також дисциплінованість. Від нього потребується вміння організовувати групу студентів та налагоджувати в ній здорові традиції. Це сприяє укріпленню дружби, взаєморозумінню, взаємодопомоги, допомагає виключенню прояву егоїзму та інших негативних моментів.

Умовно діяльність викладача для виховання морально-вольових якостей на заняттях із фізичного виховання можна розділити на три напрямки роботи. Першим напрямком виступає організація взаємодії між студентами, що створить дружню атмосферу взаємовідносин. Взаємодія між студентами здійснюється в результаті широкого використання групових та парних занять фізичними вправами.

Другим напрямком є широке використання під час занять ігрового та змагального методів. Емоційні стани, що виникають при використанні цих методів сприяють більшому прояву вольових якостей.

Третім напрямком є залучення всіх студентів у творчу діяльність. Таким чином, викладач, по-перше, надає молоді більш широкі знання з розвитку особистості; по-друге, студенти здійснюють самоспостереження за своєю поведінкою та тестують свої рухові та психічні якості.

В процесі виховання морально-вольових якостей використовуються широке коло методів – переконання, примушення, метод постійно зростаючих труднощів, змагальний та ігровий методи. Правильне їх поєднання привчає молодь до дисципліни, виховує в них вмогливість до себе, наполегливість, завзятість у досягненні мети, здатність до подолання труднощів, впевненість в своїх силах, рішучість, почуття колективізму, волю до перемоги.